

**SPECIALPEDAGOGISK GRUNDKURS /
FUNKTIONSHINDER/DELAKTIGHET/LÄRANDE,**

20 poäng

Basic Special Education/Disability, Participation and Learning, 20 Credit Points

LÄRDOK-kod: I1037B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering på 1-20-poängsnivå i specialpedagogik inom lärarprogrammet.

Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2003-01-13.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Antagen till lärarprogrammet.

3 SYFTE

Kursens syfte är att vidga studenternas kunskaper i relation till specialpedagogiska frågeställningar inkluderande att ge kunskap om hur man kan öka möjligheterna att förhindra att skolsvårigheter uppstår.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment.

Moment 1 Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng och moment 2 Funktionshinder, delaktighet och lärande, 10 poäng

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng varav 3 poäng VFU

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller tre olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå. Kursen vill även utveckla förmågan till ett undersökande, reflekterande och dokumenterande arbetssätt.

Innehåll:

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Specialpedagogik, funktionsnedsättning och handikapp
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser.

Moment 2

Funktionshinder, delaktighet och lärande 10 poäng varav 2 poäng VFU

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund med utgångspunkt i de beteendevetenskapliga, samhällsvetenskapliga och medicinska/biologiska forskningsfälten.

Innehåll:

- Grundläggande kunskap om de vanligaste funktionshindren med utgångspunkt från individens och omgivningens möjligheter och begränsningar i lärandesituationen
- Miljö- och riskfaktorer för barn och unga, inkl psykosocial problematik och koncentrationssvårigheter
- Värdegrund och kulturella skillnader
- Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram
- Kommunikation och språkutveckling.

Momenten innehåller undersökande, dokumenterande och forskningsmetodiska inslag och uppmärksammar demokrati och mänskliga rättigheter samt har genus-, etnicitets- och miljöperspektiv. Kursen genomförs via föreläsningar, arbete i studiegrupp och basgrupp samt verksamhetsförlagd utbildning. IKT (Informationsteknik och kommunikation över internet) används. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

5 EXAMINATION

Examination sker på ingående moment och på kursen som helhet.

Som betyg på momenten och på kursen i sin helhet används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Vilka krav som gäller för att erhålla betyget Väl godkänd och Godkänd diskuteras i samband med kursstarten.

Vid bedömning vägs alla ingående moment in, inklusive den verksamhetsförlagda delen, såväl vad gäller momenten som kursen i sin helhet. Examination sker genom redovisningar, muntligt och skriftligt, av ingående uppgifter. Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Kurslitteraturen omfattar en del gemensam litteratur och en del väljs individuellt. Det förutsätts att studenten aktivt söker och föreslår relevant litteratur i anslutning till kursinnehållet.

Moment 1

Obligatorisk litteratur

Alin Åkerman, B. & Strinnholm, C. (1997). *Specialundervisning i Sverige*.

- Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (41 s)
- Andersson, I. (1996). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping: Folksam/HLS förlag (241 s)
- Atterström, H. & Persson, R.S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur (67 s)
- Björklid, P. & Fischbein, S. (1996) *Det pedagogiska samspelet*. Lund: Studentlitteratur (126 s)
- Haug, P. (1998). *Pedagogiskt dilemma: Specialundervisning*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (71 s)
- HSFR. (1999). *Etik. Forskningsetiska principer för humaniora och samhällsvetenskap*. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Uppsala: Produktion Ord & Form AB. (8 s)
- Liljegren, B. (2000). *Elever i svårigheter. Familjen och skolan i samspel*. Lund: Studentlitteratur. (246 s)
- Rabe, T. & Hill, A. (red). (1996). *Boken om integrering. Idé teori praktik*. Arlöv: Corona AB. (173 s)
- Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete - en grund för lärares lärande*. Lund: Studentlitteratur. (127 s)
- Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)
- Svenska Kommunförbundet. (2002). *Tiga eller tala*. Kommentusgruppen AB. 117 99 Stockholm (36 s) Tfn 08-709 59 00. Fax 08-19 24 10.

Till detta tillkommer valbar litteratur om ca 1000 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Förslag till valbar litteratur

- Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (240 s)
- Linde, G. (red.) (2001). *Värdegrund och svensk etnicitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp*. Stockholm: Almqvist & Wiksell (242 s)
- Heldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten. - I dag och i morgon*. Stockholm: LHS Förlag (220 s)
- Läroplaner för den obligatoriska skolan, förskolan och de frivilliga skolformerna. Stockholm: Utbildningsdepartementet (ca 50 s)
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s)
- Tideman, M. (red) (1999). *Handikapp synsätt principer perspektiv*. Stockholm: Johansson & Skyttemo Förlag AB.
- United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Stockholm: Socialdepartementet Utrikesdepartementet (40 s)
- Österberg, O. (1996). *Samtal om livet i en klass*. Lärarhögskolan i Stockholm: Institutionen för specialpedagogik. (90 s)

Moment 2

Obligatorisk litteratur

- Andersson, L-G., Persson, M. & Thavenius, J. (1999). *Skolan och de kulturella förändringarna*. Lund: Studentlitteratur, 204 s
- Björk, M. & Liberg, C. (1996). *Vägar in i skriftsspråket. Tillsammans och på egen hand*. Stockholm: Natur & Kultur. 166 s
- Grunewald, K. (1996). *Medicinska omsorgsboken*. (4:e rev. upplagan). Stockholm: Natur och Kultur, 328 s.
- Folkman, B. (1998). *Utagerande och inåtvända barn*. Stockholm: Runa förlag, 207 s.
- Fyhr, G. (1999). *Hur man möter människor i sorg*. Stockholm: Natur och kultur, 220 s.

Förslag till valbar litteratur

- Bergquist, S. (1998). *Barn i behov av särskilt stöd*. (4:e rev. upplagan) Stockholm :Liber 248 s
- Björk, G. (1999). *Mobbning – en fråga om makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Furman, B. (1998). *Det är aldrig för sent att få en lycklig barndom*. Stockholm: natur och kultur, 126 s.
- Fyhr, G. (1999). *Den "förbjudna sorgen"*. Stockholm:Sfph, 47 s.
- Gunnarsson, B. (1999). *Lärandets ekologi: villkor för elevers utveckling*. Lund: Studentlitteratur, 108 s
- Göransson, K. & Stéenson, A-L. (2000). *"Om alla är lika skulle det inte vara roligt". Att bygga en skola. Samverkan mellan särskola och grundskola*. Stockholm: Stiftelsen ala, 159 s.
- Lennerstrand, G. & Ödman, M. (red). (1999). *Barnögonsjukdomar. Aktuell svensk forskning*. Stockholm: Johansson & Skyttmo förlag, 158 s.
- Lind, L., Mosholt, B. & Schutz, E. (1999). *Två världar. Samarbetet mellan barnomsorg och socialtjänst*. Stockholm: Runa